

СІРИЙ СОРОКОПУД (*LANIUS EXCUBITOR*) НА ГОЛОГОРО-ВОРОНЯЦЬКОМУ ГОРБОГІР'І (ЛЬВІВСЬКА ОБЛАСТЬ)

П.М. Гринюк

Західноукраїнське орнітологічне товариство; вул. Почаївська, 1, с. Батьків, Дубенський р-н, Рівненська обл., 35563, Україна
West-Ukrainian Ornithological Society; Pochajvska str., 1, Batkiv, Dubno district, Rivne region, 35563, Ukraine
✉ petrohryniuk10@gmail.com; Petro Hryniuk <https://orcid.org/0000-0003-2548-1202>

Great Grey Shrike (*Lanius excubitor*) in Holohoro-Voroniaky Ridge (Lviv region). - P.M. Hryniuk. - *Berkut*. 34 (1). 2025. - Great Grey Shrike is a rare breeding and wintering species in the study area. During 2019–2023 we noted 1 confirmed breeding territory and 5 possible ones. We estimate the breeding population at 1–5 pairs and the winter population at 15–30 ind. The nominative subspecies *L. e. excubitor* occurs during wintering. [Ukrainian].
Key words: West Ukraine, distribution, number, rare species, breeding, wintering.

Сірий сорокопуд – рідкісний гніздовий і зимуючий вид у районі досліджень. Протягом 2019–2023 рр. виявлено одну підтверджену гніздову територію і 5 можливих. Гніздова чисельність оцінюється в 1–5 пар, а зимова – у 15–30 ос. На зимівлі трапляється номінативний підвид *L. e. excubitor*.

Ключові слова: Західна Україна, поширення, чисельність, рідкісний вид, гніздування, зимівля.

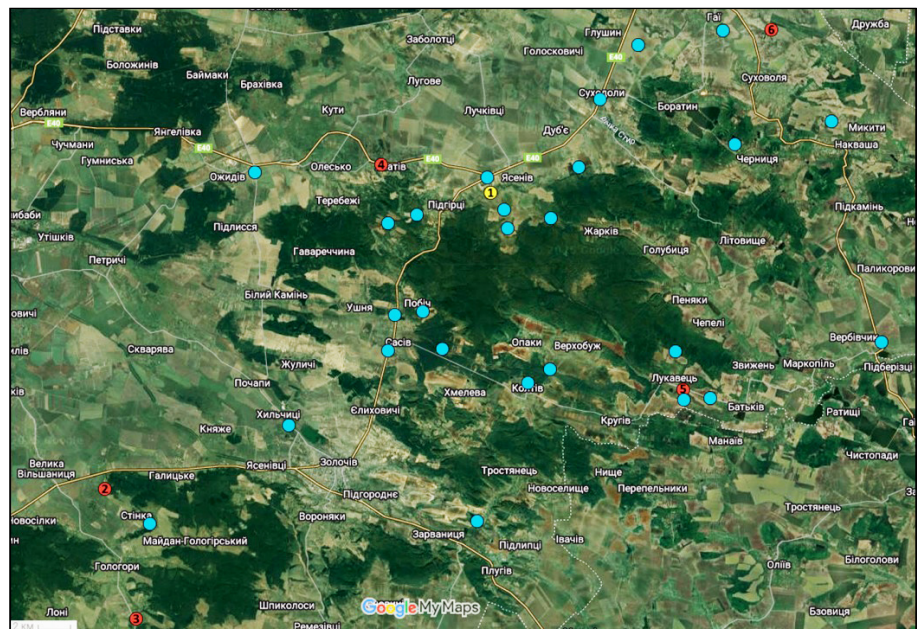
Сірий сорокопуд (*Lanius excubitor*) – в Україні рідкісний гніздовий вид, на її території проходить південна межа ареалу. Основна частина українського гніздового угруповання зосереджена на Волинському Поліссі (Полуда, 2009). Гніздиться цей птах в усіх поліських і прикарпатських областях, а також спорадично в центральній частині України – на Поділлі, Полтавщині, Черкащині (Кузьменко та ін., 2021). Протягом останніх десятиріч відбувається розселення сірого сорокопуда в різних регіонах (Тарасенко, 2012; Грищенко, Яблоновська-Грищенко, 2017). В осінньо-зимовий період він трапляється на всій території країни (Полуда, 2009). Для Львівщини є рідкісним гніздовим і нечисленним зимуючим видом (Башта, Горбань, 2013).

Вивчення поширення та екології сірого сорокопуда ми проводили на Гологоро-Вороняцькому горбогір'ї (це частина Гологоро-Кременецького кряжу на північному заході Подільської височини) в Золочівському районі протягом 2019–2023 рр. У результаті виявлені підтверджені та можливі випадки гніздування, біотопні преференції, проведена оцінка чисельності. Деяка додаткова інформація зібрана поблизу від регіону досліджень – у межах Малеого Полісся (Рівненська область, околиці сіл Батьків і Приски).

Загалом у Гологоро-Вороняках зареєстровано 44 спостереження (рис.): у гніздовий період – 10 знахідок (22,7%), у позагніздовий – 34 (77,3%). Виявлено одну підтверджену гніздову територію на якій спостерігали злетків або самостійних молодих птахів. Це пагорби між селами Підгірці – Ясенів – Трішуки (№ 1), які вкриті

здебільшого заростями глуду (*Crataegus* sp.): 9.07.2021 р. поблизу Трішуків відмічено молодого птаха, який вже самостійно чатував на здобич, а 6.06.2023 р. на західних околицях Ясенова зареєстровано годівлю 3 злетків.

До того ж ми відмітили 5 можливих гніздових територій, на яких спостерігали поодиноких дорослих птахів у гніздовий період. Це лучно-деревно-чагарникові схили поблизу с. Стінка, на яких зростають сосна звичайна (*Pinus sylvestris*), терен колючий (*Prunus spinosa*), глід (*Crataegus* sp.) (№ 2); долина р. Золота Липа й лучно-чагарникові пагорби в південних околицях с. Зашків (№

Гніздові ділянки та знахідки в осінньо-зимовий період сірого сорокопуда на Гологоро-Вороняцькому горбогір'ї у 2019–2023 рр.

Точками на карті показані пункти спостережень: жовті – підтверджені гніздові території, червоні – можливі (цифра – номер гніздової локації), сині – осінньо-зимові спостереження.

Breeding territories and observations in the autumn-winter period of the Great Grey Shrike in Holohoro-Voroniaky Ridge in 2019–2023.

Dots on map show the points of observation: yellow – confirmed breeding territories, red – possible (numeral – number of the breeding location), blue – autumn-winter observations.

Сірий сорокопуд і його здобич – чорна синиця. 8.01.2017 р., с. Приски Рівненської області. Фото автора.
Great Grey Shrike and its prey – the Coal Tit.

3); деревно-чагарникові схили на західних околицях с. Хватів (№ 4); р. В'ятина поблизу с. Лукавець (долина річки з лучною та деревно-чагарниковою рослинністю, № 5) та деревно-чагарникові локації на лучно-степових пагорбах і лінії електропередачі серед сільськогосподарських полів між селами Бучина та Гаї (№ 6). Ба більше, на останній локації 12.08.2021 р. відмітили 4 молодих та дорослих птахів, які трималися окремо.

Гніздову чисельність сірого сорокопуда на Гологоро-Вороняцькому горбогір'ї ми оцінуємо в 1–5 пари. Згідно Атласу гніздових птахів України (Кузьменко та ін., 2021), цей вид для північно-східної Львівщини має статус імовірного гніздування (квадрат 35ULR4). Отримані дані

підвищують його для цього квадрату до рівня підтвердженого гніздування. Крім того, на Малому Поліссі в долині р. Слонівка 5.06.2016 р. спостерігали 2 злетків (Рівненська область, с. Батьків). Це найпівденніша гніздова локація цього виду для Рівненщини.

Агроландшафти є типовим місцем перебування сірого сорокопуда в осінньо-зимовий сезон. Також він тримається в долинах річок, чагарникових заростях, лісосмугах уздовж автомобільних і залізничних доріг, околицях населених пунктів тощо. Згідно проведених досліджень, зимова чисельність у Гологоро-Вороняках становить 15–30 ос. У Малому Поліссі взимку ми відмітили факти неуспішного полювання на зграйки горобиних птахів, зокрема, щигликів (*Carduelis carduelis*) і коноплянок (*Acanthis cannabina*). 8.01.2017 р. у с. Приски спостерігали сірого сорокопуда, який тримав у дзьобі мертву чорну синицю (*Periparus ater*, фото). Цілком імовірно, що сорокопуд самостійно вполював цього птаха.

Всі проаналізовані фотографії сірих сорокопудів для Гологоро-Вороняків і Малого Полісся (n = 9) свідчать про зимівлю номінативного підвиду *L. e. excubitor*.

ЛІТЕРАТУРА

- Башта А.-Т., Горбань І. (2013): Сорокопуд сірий. - Рідкісні та зникаючі види тварин Львівської області. Львів: Ліґа-Прес. 163.
- Грищенко В.М., Яблоновська-Грищенко С.Д. (2017): Гніздування сірого сорокопуда (*Lanius excubitor*) на Канівщині. - Беркут. 26 (1): 60-61.
- Кузьменко Т.М., Струс Ю.М., Бронсков О.І. та ін. (2021): Атлас гніздових птахів України. К.: Українське товариство охорони птахів. 1-296.
- Полуда А.М. (2009): Сорокопуд сірий. - Червона книга України. Тваринний світ. К.: Глобалконсалтинг. 477.
- Тарасенко М.О. (2012): Сорокопудові (Laniidae) Поділля: сучасний стан, особливості біології та охорона. - Автореф. дис. ... канд. біол. наук. К. 1-20.